

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

**ZPRÁVA O PROJEVECH EXTREMISMU A
PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI NA ÚZEMÍ ČESKÉ
REPUBLIKY V ROCE 2019**

**Ministerstvo vnitra
Odbor bezpečnostní politiky
Praha 2020**

Zpráva o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2019 byla schválena vládou dne 13. července 2020 usnesením č. 730.

Text neprošel jazykovou ani stylistickou úpravou.

OBSAH

1. Úvod.....	4
2. Vymezení pojmů	5
3. Zpráva o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2019.....	7
3.1. Shrnutí	7
3.2. Pravicoví extremisté	8
3.3. Projevy předsudečné nenávisti	9
3.4. Paramilitární a domobranecké skupiny	11
3.5. Anarchistická scéna	12
3.6. Dogmatictí komunisté	12
3.7. Média šířící nenávistné předsudky	13
3.8. Nábožensky motivovaný extremismus.....	14
3.9. Další relevantní události související s extremismem a terorismem	15
4. Významná soudní rozhodnutí a jiné zajímavé případy	16
5. Statistiky nenávistně motivované trestné činnosti	21
5.1. Úvod	21
5.2. Celorepubliková policejní statistika	22
5.3. Policejní statistika podle skutků	23
5.4. Policejní statistika podle krajů	24
5.5. Trestná činnost motivovaná nenávistí vůči vybraným skupinám	25
5.6. Trestná činnost příslušníků bezpečnostních sborů	26
5.7. Trestná činnost příslušníků Armády ČR	26
5.8. Soudní statistiky	26
5.9. Statistiky Nejvyššího státního zastupitelství	28
5.10. Statistiky Probační a mediační služby.....	31

1. Úvod

Zpráva o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2019 (dále jen „Zpráva“) je předkládána na základě usnesení vlády ze dne 29. dubna 2019 č. 286. Vyhodnocení plnění Koncepce boje proti extremismu a předsudečné nenávisti pro rok 2019 a Koncepce boje proti extremismu a předsudečné nenávisti pro rok 2020 jsou obsaženy v samostatných dokumentech.

Dokument nezachycuje všechny rasistické a xenofobní projevy zaregistrované na území ČR v roce 2019. Zpráva se vedle příslušníků či sympatizantů extremistických uskupení také zmiňuje o dalších nenávistných subjektech a jevech, které nenaplnují definiční znaky pojmu extremismus, jež využívá Ministerstvo vnitra. Pro Ministerstvo vnitra není až tak zásadní politologické hledisko, ale spíše nenávistný prvek, který vychází z předsudečné paušalizace určitých společenských skupin.

Zpracovatelem zprávy je Ministerstvo vnitra. Podkladovými materiály přispěli zástupci zpravodajských služeb, Policie ČR, resortů státní správy, konkrétně spravedlnosti, obrany a Nejvyššího státního zastupitelství.

Divácké násilí, respektive chuligánství, je v rámci Ministerstva vnitra řešeno samostatně.

Dokument je zpracováván každoročně. Na základě poznatků v něm obsažených se přijímají nová opatření.

První pasáž o tuzemské scéně je zpracována z podkladů Bezpečnostní informační služby a Policie ČR, konkrétně specialistů na extremismus z Národní centrály proti organizovanému zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování a Krajských ředitelství Policie ČR.

Statistiky v následující části poskytly Policie ČR, Nejvyšší státní zastupitelství, Ministerstvo spravedlnosti a Probační a mediační služba ČR.

2. Vymezení pojmů

Pojem „**extremismus**“ je v tomto dokumentu definován identicky jako v předchozích výročních dokumentech. Tato obsáhlá definice byla naposledy v plném znění zveřejněna ve Zprávě o problematice extremismu na území ČR v roce 2002, k níž přijala vláda ČR dne 9. července 2003 usnesení č. 669.¹ V této souvislosti je rovněž možné odkázat na ustálenou judikaturu soudů v souvislosti s výkladem pojmu hnutí.² Plné znění definice extremismu je k dispozici zde: <http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>.

Ne všechny extremistické subjekty obsažené ve Zprávě se v roce 2018 dopouštěly nezákonné činnosti. Z dlouhodobého hlediska ale naplňují znaky extremismu, tak jak jsou definovány v předchozích výročních dokumentech.

Zpráva vedle pojmu extremismus pracuje s označením projevy „**předsudečné nenávisti**“. Reaguje tím na fakt, že vliv tradičních extremistických subjektů slábne a jejich rétoriku a aktivity postupně přebírají jiné subjekty, které nelze jednoznačně označit za extremistické.

Projevy předsudečné nenávisti označují jednání, které je motivováno nesnášenlivostí a společenskými předsudky vůči určité skupině obyvatel. Zpravidla se jedná o skupiny definované rasou, národností, etnicitou, náboženstvím, sexuální orientací, politickým nebo jiným smýšlením, sociálním původem apod. Nemusí se jednat o skutečnou příslušnost k určité skupině, ale i o příslušnost domnělou (např. je-li osoba mylně považována pro tmavší pleť za Roma, ale ve skutečnosti není Rom). Takové projevy nemusí nutně naplňovat skutkovou podstatu některého z trestných činů. Může se jednat o fyzické násilí, slovní útoky či užívání urážlivé symboliky. Projevy předsudečné nenávisti se liší od extremistických zejména tím, že nemusí být spojeny s některou z totalitních ideologií. Osoby, které se jich dopouštějí, nemusejí být nutně členové či příznivci extremistických hnutí. Rovněž u nich abscentuje jasné volání po svržení systému pluralitní demokracie a jeho nahrazení systémem totalitním.

Rizika projevů předsudečné nenávisti jsou v řadě oblastí podobná s riziky, která představují extremisté. Níže jsou tato rizika popsána. Subjekty, které se jich dopouštějí:

- Neusilují o okamžité zničení demokratického systému, ale postupně ho oslabují.
- Nerespektují koncept základních lidských práv.
- Podněcují k nenávistným aktivitám další osoby.
- Šíří strach ve společnosti.
- Štěpí společnost, vyvolávají v ní antagonismy.
- Zlehčují osudy obětí totalitních režimů a obětí nenávistně motivované trestné činnosti.
- Při komunikaci s veřejností využívají dezinformace a konspirační teorie.
- Stávají se nástrojem vlivového působení zemí a skupin, která nerespektují principy pluralitní demokracie.

¹ Viz <http://www.mvcr.cz> (rubrika „Bezpečnostní hrozby“, podrubrika Extremismus, „Strategie boje proti extremismu a Výroční zpráva o extremismu“).

² Zejména pak na stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu Tpjn 302/2005 (č. 11/2007 Sb., rozh.tr.), dále pak na usnesení NS 5 Tdo 79/2006, NS 5 Tdo 337/2002, NS 3 Tdo 1174/2004, usnesení krajského soudu v Brně, sp. zn. 4 T 98/2009. Judikatura Nejvyššího soudu je dostupná na www.nsoud.cz.

Projevy předsudečné nenávisti lze vysledovat u členů, či příznivců celé řady politických či jiných společenských subjektů. Ve Zprávě jsou ovšem zmiňovány pouze subjekty, u kterých tyto projevy reálně představují dominantní složku jejich rétoriky a aktivit. V praxi se tak jedná např. o skupiny, u kterých kontinuálně převažují nesnášenlivé útoky proti Romům, imigrantům, muslimům, či homosexuálům. Jiný ideologický program může zcela absentovat či představuje pouze doplňkovou složku.

U projevů předsudečné nenávisti jednotlivců jsou uváděny zejména osoby, proti kterým bylo vedeno soudní řízení v souvislosti s nenávistně motivovanou trestnou činností.

Pro Ministerstvo vnitra nejsou až tak významné politologické kategorie (např. zda se jedná o subjekt neonacistický či neofašistický). Rozhodující je právě aspekt šíření nenávisti vzešlý z paušalizujícího předsudku. Právě projevy nenávisti pro určité skupiny obyvatel představují bezprostřední ohrožení.

S nenávistně se projevujícími subjekty úzce souvisí další dvě skupiny, a sice **paramilitární a domobranecké skupiny a média šířící nenávistné předsudky**. Funguje mezi nimi vzájemná symbióza. Domobranecké subjekty převzaly od části svého xenofobně orientovaného personálního substrátu nenávisti a nesnášenlivostí motivovaná ideová východiska. Média šířící nenávistné předsudky zase poskytují xenofobně orientovaným osobám a subjektům široký prostor a v některých případech pro xenofobně orientované publikum cíleně produkují zpravodajství založené na dezinformacích a konspiračních teoriích.

Ministerstvo vnitra zavedením pojmu projevy předsudečné nenávisti reaguje rovněž na doporučení ze strany partnerských státních institucí, akademických odborníků a civilního sektoru.

Do levicově extremistického spektra jsou řazeny skupiny anarchistické a dogmatictí komunisté.

Kapitola věnovaná **nábožensky motivovanému extremismu** se věnuje nenávistným projevům, které ideologicky vycházejí z **extremistických výkladů** náboženských směrů.

3. Zpráva o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2019

3.1. Shrnutí

Šíření nenávisti přestalo být doménou pouze tradičních extremistů. Velice účinně je doplnily populistické xenofobní skupiny, dezinformační média, méně výrazně pak domobranecké subjekty. Bylo možné sledovat další polarizaci společnosti a další vyostřování animozit. Zejména ve virtuálním prostředí docházelo k nárůstu agresivity a vulgarity nenávistných sdělení. Terčem útoků a výhrůžek je stále širší spektrum společenských skupin. Tento trend reflektovaly i orgány činné v trestním řízení. Jsou registrována společenství, jejichž členové naprosto důvěřují dezinformačním médiím a odmítají jakékoli jiné informace. Tento stav nahrává možné radikalizaci jednotlivců i skupin. Zkušenosti z jiných evropských zemí ukazují, že je bezpodmínečně nutné, aby nejen orgány činné v trestním řízení věnovaly šíření nenávisti zvýšenou pozornost. Existují důvodné obavy z přerůstání nepřátelství na internetu ve fyzické násilí. Zároveň jsou stále častěji registrovány vzkazy určitých společenských skupin, že se jejich členové některými projevy nenávisti cítí intenzivně ohroženi. Šíření nenávisti k jiným společenským skupinám přesně zapadá do scénářů vlivových operací jiných zemí namířených proti České republice.

V rámci tradiční pravicově extremistické scény byl registrován nárůst aktivit některých dogmatických neonacistů, kteří se definitivně distancovali od Dělnické strany sociální spravedlnosti a Národní demokracie. Tito tradiční hráči však byli na poli šíření nenávisti zcela zastíněni xenofobními uskupeními, která se začala profilovat v souvislosti s migrační krizí. Jednoznačně jim dominovalo hnutí Svoboda a přímá demokracie.

Velice vlivným nástrojem šíření nenávisti se stala některá dezinformační média. Sama záměrně generovala kontroverzní témata a podsouvala je xenofobním subjektům. Často jim i poskytovala prostor, aby se k nim vyjadřovaly.

Anarchisté, dogmatictí komunisté i domobranecké skupiny ve sledovaném období spíše stagnovali.

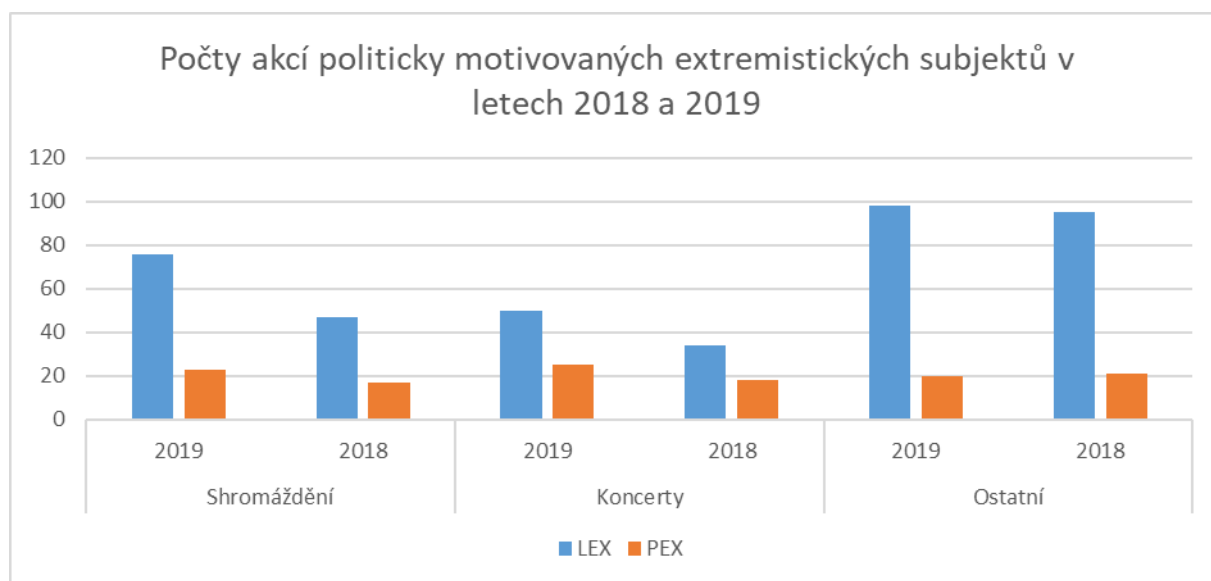
Trestní řízení s náboženským kontextem poukázala na izolovanost zdejší muslimské komunity a rovněž na to, že riziko náboženské radikalizace se nevyhýbá ani České republice.

Novinkou byla trestní řízení proti osobám, které čelily obvinění ze zapojení do konfliktu na východě Ukrajiny. Orgány činné v trestním řízení řešily i několik případů podpory terorismu.

V roce 2019 bylo Policií ČR zjištěno 170 trestných činů s nenávistným podtextem. Za rok 2019 bylo policií evidováno celkem 122 stíhaných osob u skutků s nenávistným podtextem. Pro trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek bylo obžalováno celkem 144 osob. Odsouzeno za ně bylo celkem 49 osob.

V roce 2019 bylo zaznamenáno celkem 292 akcí pořádaných nebo s účastí extremistů. Celkem 224 náleželo do levicově extremistického spektra a 68 akcí do pravicově

extremistického. Oproti roku 2018 lze sledovat meziroční nárůst (celkem 232 akcí v roce 2018, 176 levicových extremistů a 56 pravicových extremistů).

3.2. Pravicoví extremisté

V roce 2019 došlo k oživení neonacistického hnutí. Významnou měrou se na tom podílela **Národní a sociální fronta** (dále jen „NSF“). Toto uskupení ve svých řadách sdružuje i zkušené aktivisty, kteří na extremistické scéně působí už několik let. NSF rychle navázala a utužovala přátelské vztahy se zahraničními protějšky. Hlavními aktivitami NSF bylo pořádání protestního shromáždění 1. Máje v Brně a srpnové mezinárodní setkání v Hořicích. K příležitosti akce ve východních Čechách byly pozvány známé White Power kapely. Pozornost na sebe příznivci tohoto subjektu upoutali i pomalováním památníků Rudé armády v Ostravě a Brně.

Vedle NSF v ČR působilo i **několik menších více či méně koordinovaných skupinek neonacistů**, které charakterizovala absence širšího povědomí o nacistické ideologii, agresivní chování a záliba v alkoholu. Tyto skupiny představovaly riziko zejména v podobě izolovaných fyzických útoků na víceméně náhodně vybrané oběti. Jejich členové se často prolínají s chuligánskými bojůvkami. Nezřídka se dopouštějí i jiné, než nenávistně motivované, trestné činnosti (např. vydírání, krádeže, loupeže, domácí násilí apod.). Organizovaněji se tito militantní neonacisté zapojili pouze do protestů proti LGBT komunitě.

Aktivity neonacistů jsou s obavami sledovány zástupci různých menšin, zejména židovské a romské komunity. Ti si jednak stále připomínají rozličné excesy z minulých let z České republiky, zároveň jsou pak znepokojeni aktivitami pravicových extremistů v jiných evropských zemích. Velice negativně je reflektováno vytváření různých seznamů nepřátel a dále pak výroky či publikace, jejichž cílem je bagatelizovat holokaust.

Na základě spolupráce s Úřadem na ochranu osobních údajů americká společnost DreamHost **znepřístupnila neonacistický web White Media**, který dlouhodobě vedl databázi ideologických nepřátel.

Dělnická strana sociální spravedlnosti (dále jen „DSSS“) po odchodu některých neonacistických aktivistů ztratila na svém významu. Fungovala stále více jako společenství několika nezávislých místních organizací, které vzájemně jen volně spolupracovaly. Na pořádání vlastních akcí, až na výjimky, rezignovala. **Dělnická mládež** se pokusila zaujmout svými hlídkami, které byly emotivně propagovány na sociálních sítích. Reálně ale tato skupina větší ohlas nezískala a mezi staršími neonacisty a chuligány se stala spíše terčem posměchu. Silně oslabená a vnitřně rozpolcená DSSS proto hledala nové partnery spíše v prostředí domobran, konzumentů prokremelsky orientovaných webů či obecně v širokém spektru nespokojených a vyhroceně nacionalisticky orientovaných občanů. Účast jejich členů na shromáždění za zachování pomníku maršála Koněva v Praze jim sympatie dříve spřízněných neonacistů nepřinesla. Vlastní neúspěch se strana Tomáše Vandase snažila maskovat poukazováním na partnerství s úspěšnějšími zahraničními protějšky, zejména pak s Ľudovou stranou Naše Slovensko Mariana Kotleby. DSSS už nedokázala zaujmout ani snahou rozdmýchávat napětí mezi majoritou a Romy.

Podobně jako DSSS se příliš nedařilo ani **Národní demokracii** (dále jen „ND“). Její předseda, Adam B. Bartoš, se ostře vymezil vůči hnutí Svoboda a přímá demokracie. Strana rovněž podepsala deklaraci o spolupráci s Liberálně-demokratickou stranou Ruska. Bartoš vydal jejímu předsedovi Vladimirovi Žirinovskému autobiografickou knihu. Přátelské vztahy dostaly trhlinu poté, co Žirinovskij veřejně uvedl, že nemělo dojít ke stažení sovětských vojsk z východní Evropy a že Josif Stalin měl do východní Evropy poslat „skutečnou okupační armádu“ a „všem zavřít huby“.

Marginálnost obou stran potvrdily výsledky voleb do Evropského parlamentu:

Strana	Procenta	Počet hlasů
DSSS	0,18	4.363
Rozumní a ND	0,78	18.715

3.3. Projevy předsudečné nenávisti

Za velice úspěšné lze označit působení xenofobně zaměřených politiků, aktivistů a „novinářů“, které nelze spojovat s tradiční extremistickou scénou³. Do této kategorie spadají subjekty, které vznikaly na pozadí protimuslimských nálad souvisejících s migrační krizí, samozvané rasistické domobrany a média šířící nenávistné předsudky. Kromě zdůrazňovaného vyhraněného „vlastenectví“ je spojuje i pozitivní vztah k oficiální politice Ruské federace.

Tyto subjekty dokázaly přinést **kontroverzní témata, vyvolat kolem nich emotivní diskusi a do značné míry uměle rozdělit českou společnost**⁴. Ačkoli se tato uskupení

³ Tyto subjekty dokáží prosadit svá témata do veřejného prostoru natolik efektivně, že rezonují dlouhodobě po dobu několika týdnů i měsíců. V případě hnutí Svoboda a přímá demokracie jsou odrazem úspěšného působení opakované volební výsledky. Některé dezinformační servery vykazují relativně vysokou návštěvnost a někteří čtenáři jsou ochotní je i finančně podporovat.

⁴ Vedle „nepřízřívobivých“, migrace a islámu se těmto subjektům podařilo přinést téma „ohrožení národa“ tzv. „homosexualismem“, lidskoprávními aktivisty, nevládními organizacemi, veřejnoprávními médii i vyvolat

distancují od extremistů či neonacistů, řadu témat, názorů a aktivit si od nich vypůjčila. Formálním distancováním se od neonacismu či rasismu se tak dříve tabuizované názory stávají pro část veřejnosti přijatelnějšími. Tyto myšlenky jsou velmi efektivně šířeny prostřednictvím sociálních sítí.

Ve virtuálním prostoru docházelo k výraznému **nárůstu radikality názorů**. Vedle tradičních urážlivých a rasistických výroků bylo možné registrovat i šíření rasově biologických pseudoteorií o „parazitech“, „invazivních druzích“, „vývojově zaostalých rasách či etnicích“ či o „přirozených sklonech ke zločinnému chování“. Dále byly zaznamenány výroky bagatelizující určité historické události, včetně holokaustu. Registrovány byly i výroky oslavující rasisticky motivované teroristické trestné činy nebo vyzývající k aplikaci rasově, etnicky či nábožensky motivovaného fyzického násilí v České republice. Součástí komunikace nenávisně orientovaných skupin a jednotlivců jsou i **výhrůžky, včetně výhrůžek směřovaných na rodinné příslušníky či jiné blízké osoby**. Terčem předsudečné nenávisi nejsou již pouze zástupci národnostních, etnických, náboženských, či sexuálních menšin, bezdomovci, příslušníci různých subkultur, lidskoprávní aktivisté, ale i politici neextremistických stran. Vyhrůžky a urážky jsou směřovány i proti novinářům, kteří se věnují psaní o xenofobních subjektech.

Naprostá většina agresivního chování se odehrává na internetu, registrovány jsou ovšem i fyzické incidenty. V tomto směru **existuje důvodná obava, že vlivem působením nenávisně orientovaných subjektů začne docházet k nebezpečným útokům, jaké jsou např. průběžně zaznamenávány v Německu**. Z tohoto důvodu se boj s nenávisí na internetu stal prioritou policie i státních zastupitelství. Je potřeba nadále zdůrazňovat, že trestně odpovědní za nenávisně motivovanou trestnou činnost na internetu nejsou pouze příslušníci či sympatizanti extremistických hnutí.

Orgány činné v trestním řízení se proto zabývaly celou řadou nenávisných incidentů. Zmínit je třeba čtyřletý trest vězení udělený příznivci hnutí Svoboda a přímá demokracie **Jaromírovi Baldovi** pro teroristický čin a vyhrožování teroristickým trestným činem. Balda v roce 2017 ve dvou případech pokácel stromy na železniční trať ve středních Čechách s cílem vykolejit vlak. Prostřednictvím letáků, které na místě rozházel, se pak snažil připsat odpovědnost za tyto útoky muslimským imigrantům. Na různých místech v Čechách dále senior šířil letáky s výhrůžnými texty, které měly vyvolat dojem, že je psal imigrant vyznávající extremistickou podobu islámu. Oba teroristické útoky jen shodou náhod neměly fatální následky. V soudních síních rezonovala rovněž **kauza výhrůžek adresovaných zpěvákovi Radoslavu Bangovu** v souvislosti s jeho protestem při předávání hudebních ocenění Český slavík 2016.

Skupiny, jejichž členové začali zdůrazňovat vyhocené „vlastenectví“ a které jinak nedisponují jiným relevantním politickým programem, dokázaly utvářet krátkodobá spojení. Srpnové „vlastenecké setkání“ v Příčovech hostilo protiislámské aktivisty, zástupce domobran či novináře z dezinformačních médií. Zúčastnil se ho i předseda DSSS Tomáš Vandas. Tato scéna zároveň intenzivně hájí oficiální politiku Ruské federace a hovoří o Rusku jakožto o jediné baště skutečného nacionalismu a tradičních hodnot. Dobře to ilustruje kauza pomníku maršála Koněva v Praze, kdy proti odstranění sochy společně

veřejnou debatu kolem řady jednotlivých událostí. Bez snahy o řešení v mezích demokratického právního státu rozzdmýchávají nepřátelskou atmosféru tím, že českou společnost uměle rozdělují na nesmiřitelné tábory „sluníčkářů“, „vítáčů“, „deviantů“ či „vlastizrádců“ na straně jedné a „vlastenců zastávajících tradiční hodnoty“ na straně druhé.

protestovali mimo jiné dogmatictí komunisté, příslušníci domobran, zástupci dezinformačních médií šířících nenávistné předsudky, protiimigrantští a protimuslimští aktivisté i bývalí neonacisté.

Hnutí **Svoboda a přímá demokracie** čelilo nejprve vnitřním neshodám, které vyústily v rozpuštění dříve významné severomoravské organizace. Posléze došlo k roztržce s konspiračním webem Aeronet, který začal publikovat texty kritické k jeho vedoucím činovníkům. Navzdory těmto nesnázím zůstalo hnutí nejvlivnějším subjektem podněcujícím xenofobní nálady ve společnosti. Ve volbách do Evropského parlamentu získalo 216.718 hlasů (9,14 %) a s nimi i dvě křesla pro europoslance.

Snahou získávat body prostřednictvím rozsévání nenávisti a vyhroceného nacionalismu se prezentovali i další politici a politické skupiny. V této souvislosti lze ocitovat usnesení Ústavního soudu ke stížnosti na kontroverzní kampaň Sdružení Mostečané Mostu před komunálními volbami. Je v něm uvedeno: „To, že se volební subjekt rozhodne získat hlasy vyvoláváním strachu a působením na nejnižší pudy voličů, je z morálního i společenského hlediska jistě zavrženíhodné, není nicméně v moci soudů, aby toto chování za současné právní úpravy korigovaly.“

3.4. Paramilitární a domobranecké skupiny

Některá prokremelská dezinformační média se snažila veřejnosti vsugerovat myšlenku, že domobranecké skupiny představují důležitý pilíř obranyschopnosti státu, který je schopný hájit tradiční české hodnoty před imigranty a muslimy. Ve skutečnosti však tvořilo členskou základnu těchto subjektů cca 200 osob důchodového a předdůchodového věku. Tyto skupiny byly ovšem paralyzovány osobními animozitami a neschopností koordinovat logisticky náročnější aktivitu. Počet jejich členů v průběhu roku spíše klesal. Informace o velkém množství bojových skupin a jejich cvičeních jsou značně nadnesené. Někteří domobrancí v průběhu času oficiálně zmírnili své postoje, aby mohli participovat na dotačních projektech ministerstev vnitra a obrany. Oba resorty však jakoukoli spolupráci s těmito skupinami jednoznačně odmítají, od těchto subjektů se distancují a považují je za bezpečnostní riziko.

Domobranecké skupiny, tedy zejména **Českoslovenští vojáci v záloze za mír, Národní domobrana a Zemská domobrana** dlouhodobě vyjadřují podporu Ruské federaci, zejména pak v rámci sporů s Ukrajinou. Někteří jejich členové jsou zastánci a šířiteli různých konspiračních teorií.

Nebyly zaznamenány snahy těchto domobranců o nelegální ozbrojování ani snahy o používání násilí k prosazování jejich cílů.

V druhé polovině roku 2019 byla zaregistrována snaha o užší spolupráci mezi Národní domobranou a Zemskou domobranou. Přispěl k ní odchod některých čelních představitelů obou subjektů.

Ke konci roku tato uskupení intenzivně protestovala proti návrhu Zákona o nakládání se zbraněmi v některých případech ovlivňujících vnitřní pořádek nebo bezpečnost České republiky, který zakazuje a trestá vznik ozbrojených skupin, jako jsou domobran, milice

nebo obdobné ozbrojené složky, které by chtěly své politické, náboženské nebo jiné obdobné cíle prosazovat ozbrojeným způsobem. Zemská domobrana v návaznosti na tento návrh sama ukončila činnost.

3.5. Anarchistická scéna

Antifašistická akce fakticky ukončila činnost, v roce 2019 se prezentovala pouze několika články na svém webu. Další **anarchistické kolektivy**, např. Anarchistická federace, Kolektiv 115, či Anarchist Black Cross, **spíše stagnovaly** a nedokázaly vystoupit z prostředí své subkultury.

Anarchisté sympatizovali s některými ekologickými iniciativami a pokoušeli se na nich participovat. Většina anarchistů své ekologické působení pojímá jako účast na protestních shromážděních nebo přímých akcích.

Významnou událostí pro squatterské hnutí se stalo **vyklizení Autonomního sociálního centra Klinika**. Systematický postup exekutora, který důsledně požadoval uhrazení nákladů na exekuci žižkovského squatu, byl pro tuto komunitu novinkou. Využití finančních sankcí aktivisty výrazně zasáhlo. V Praze pak k žádnému dalšímu obsazení většího objektu nedošlo.

U Okresního soudu v Mostě začalo soudní líčení s pěti aktivisty v kauze Fénix II. Všech pět čelilo obžalobě z trestného činu založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka, Lukáš Borl pak ještě obžalobě z trestných činů poškození cizí věci, vydírání a padělání a pozměnění veřejné listiny. Aktivistka Markéta Juřicová dostala od obvodního soudu v Karvině dvouměsíční podmíněný trest s roční zkušební dobou za transparent s nápisem „Fuck gender. Take the molotov, burn the police“ nesený v průvodu Prague Pride v roce 2018. Obě kauzy byly bedlivě sledovány a jejich aktérům byla vyjadřována podpora. Stejně tak probíhaly solidární akce za stíhané či vězněné kolegy v zahraničí.

Na některých webových stránkách se průběžně objevovaly české texty oslavující a podporující násilné akce zahraničních anarchistů.

Čeští anarchisté se aktivně vyjadřovali i k událostem v zahraničí. Zejména **podporovali Kurdy** ze syrského regionu Rojava a řecké kolegy z athénské čtvrti Exarchia, kteří se bránili postupu tamních úřadů namířenému proti nim.

3.6. Dogmatictí komunisté

Mladí radikální komunisté představují malou subkulturu, která se nepotkává z hlediska hodnot, postojů, rétoriky, ale i vizáže, s jejich vrstevníky. Udržují kontakty pouze na příznivce komunismu důchodového a předdůchodového věku. S těmi je spojuje obdiv ke komunistickým diktátorům a k totalitním režimům. Dogmatictí komunisté se soustředili na komentování událostí v zahraničí. S relevantním aktuálním tématem přijít nedokázali. V roce 2019 pak v této komunitě nejvíc rezonovalo téma pomníků a památníků.

S názory dogmatických komunistů se ztotožňují i někteří jednotliví členové Komunistické strany Čech a Moravy. Radikální komunisté na kandidátce Komunistické strany Čech a Moravy ve volbách do Evropského parlamentu neuspěli.

Zaznamenány byly vazby některých dogmatických komunistů na proruské entity v České republice. Část z nich se opakovaně zúčastnila nejrůznějších vzpomínkových akcí v Rusku. Publikující jedinci psali tendenčně zaměřené články adorující Ruskou federaci a kritizovali vývoj na Ukrajině, zahraniční politiku USA a NATO. **Někteří tak svým přístupem mohli podporovat vlivové akce Ruské federace.**

3.7. Média šířící nenávistné předsudky

Pečlivě sledované trestní řízení s Jaromírem Baldou podrobně zmapovalo, jaké následky může mít působení médií šířících nenávistné předsudky. Stále častěji o nich zástupci bezpečnostní komunity či akademické sféry hovořili jako **o nástroji radikalizace.** O autorech xenofobních obsahů se začaly objevovat podrobné analýzy a komentáře, jejich mediální produkty byly více ověřovány tzv. fact-checkingovými subjekty.

Podobně jako v jiných evropských zemích, které mají zkušenosti s terorismem či jinými násilnými útoky, se i v Česku rozvinula debata o potírání nenávistných obsahů on-line. Stalo se tak nicméně až v době, kdy už je **tato mediální scéna značně rozvinutá.** Potenciální zájemci mají k dispozici širokou škálu webů, které nabízejí více či méně sofistikovaná nenávistná sdělení namířená vůči široké škále sociálních skupin. Lze tedy nacházet weby publikující promyšlené konspirační teorie i média, která jsou založena na primitivním urážlivém rasismu.

Tato mediální scéna nabízí prostor různým extremistickým a xenofobně zaměřeným politikům a aktivistům. V některých případech pro další využití těmito politiky a aktivisty **úmyslně produkují nenávistně podbarvená sdělení** o menšinách, imigrantech, lidskoprávních aktivistech či veřejnoprávních médiích. Za několik let fungování vygenerovala i několik „komentátorů“, „žurnalistů“ či „odborníků“, kteří pracují s nepodloženými, lživými či zavádějícími informacemi a jejichž názory jsou v rámci extremistických a nenávistně orientovaných skupin velmi oceňovány. Mezi „osobnostmi“ této mediální scény lze registrovat i **širitelé různých konspiračních, okultních či ezoterických teorií.**

Dlouhodobé působení těchto médií na internetu vytvořilo subkulturu lidí, kteří jejich zprávám absolutně věří a odmítají jakkoli pracovat se sděleními médií seriózních. Seriózní média, v souladu s různými spikleneckými teoriemi, považují za zmanipulovaná a ovládaná silami nepřátelskými vůči českému národu.

Evropské, ale i tuzemské, zkušenosti přitom dokazují, že prostřednictvím těchto médií dochází k radikalizaci osob, které nemají z minulosti vazbu na extremistické skupiny. Zároveň řada případových studií dokazuje, že doba ke zradikalizování může trvat jen několik měsíců.

O významu těchto sdělovacích prostředků vypovídá i **rozkol mezi Aeronetem a SPD.** Web s naprosto anonymní vlastnickou strukturou s anonymními „žurnalisty“ dokázal prostřednictvím útočných textů na představitele Okamurova hnutí vygenerovat kauzu, která rezonovala napříč celou extremistickou a nenávistně motivovanou scénou.

V říjnu **Městský soud v Praze zamítl žalobu společnosti Our Media, která je vydavatelem Parlamentních listů, na web Forum 24** za komentář s titulkem „Problémem senátora Valenty není jen střet zájmů, ale ruská žumpa jménem Parlamentní listy“, zveřejněný v prosinci roku 2018. Společnost Our Media se proti rozsudku odvolala.

3.8. Nábožensky motivovaný extremismus

V průběhu roku probíhala **soudní líčení** se slovenským konvertitou k islámu **Dominikem Kobulnickým**, který čelil obžalobě z přípravy teroristického útoku a z trestného činu založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka. V listopadu mu byl udělen trest odnětí svobody ve výši šest a půl roku za trestné činy obecné ohrožení a za podporu Islámského státu a Kavkazského emirátu. Podezření, že chystal teroristický útok v Praze, se podle soudkyně nepodařilo prokázat. Státní zástupce i Kobulnický si ponechali lhůtu na odvolání. Kobulnický se nicméně přiznal, že v minulosti sympatizoval s Islámským státem a připravoval teroristický útok v Prešově. Dále uvedl, že ho v minulosti učil bývalý pražský imám Sámér Shehadeh.

Sáméra Shehadeha, jeho bratra Omara a Omarovu ženu Fátimu (dříve Kristýnu) Hudkovou policisté obvinili a státní zástupce následně obžaloval z účasti na teroristické skupině a financování terorismu. Sámér byl v listopadu 2018 eskortován z Jordánska do České republiky. Na Omara a českou konvertitku k islámu Hudkovou, čelící obvinění z členství v teroristické organizaci Džabhat Fatah aš-Šám (Fronta dobytí Sýrie), byl vydán mezinárodní zatykač.

Nejvyšší soud odmítl dovolání nejvyššího státního zástupce v kauze Vladimíra Sáňky, který jako bývalý předseda Muslimské obce v Praze měl zajistit překlad, vydání a distribuci kontroverzní knihy Bilala Philipse *Základy tauhídu*. Obžaloby z trestného činu založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka ho nejprve zprostil Obvodní soud pro Prahu 1, rozsudek posléze potvrdil i Městský soud v Praze.

Okresní soud v Lounech **zamítl podmíněné propuštění Jana Silovského** z výkonu trestu odnětí svobody. Rozhodnutí potvrdil i krajský soud v Ústí nad Labem. Tento muž z Plzeňska se v roce 2016 chtěl připojit k Islámskému státu na území Sýrie. Turecké úřady ho zadržely na letišti v Istanbulu.

Ústředí muslimských obcí zrušilo členství předsedovi Muslimské obce v Praze Leonidovi Kušnarenkovi pro jeho kontroverzní výroky o nutnosti ozbrojování v reakci na teroristický útok proti muslimům na Novém Zélandu.

Velmi vyhocené reakce vyvolalo vystoupení předsedy Muslimské unie **Mohameda Abbáse** v jedné internetové televizi, kde se prezentoval kontroverzními výroky na adresu žen či homosexuálů.

Ani České republice se nevyhýbá proces **izolace různorodých muslimských komunit**. K ní přispívá i působení různých islamofobních skupin, ze kterých někteří muslimové pocítují obavy. Stoupenci extremistických výkladů islámu způsobují naopak distancování majority od muslimů. Extremisté z řad majority i muslimské minority přispívají

k tomu, že jsou celé skupiny a priori vnímány jako rizikové, nebezpečné a extremistické. Prostředí nedůvěry, které podněcují navíc nenávistné obsahy na sociálních sítích, je podhoubím pro radikalizaci. Jako rizikové lze vnímat i setkávání se zahraničními duchovními, kteří šíří nenávistné náboženské myšlenky.

3.9 Další relevantní události související s extremismem a terorismem

Za významné bezpečnostní riziko jsou považováni tzv. **zahraniční bojovníci**, kteří se **zúčastnili konfliktu na východní Ukrajině**. Bezpečnostní složky mají informace o více osobách, které v tomto regionu získaly reálné vojenské zkušenosti, a v případě jejich návratu existují obavy, že by je mohly aplikovat v praxi, případně je předávat dalším zájemcům.

V roce 2019 se orgány činné v trestním řízení zabývaly osobami, které se zúčastnily konfliktu na východě Ukrajiny. Příslušník Armády ČR Erik Eštu byl obžalován z trestného činu teroristický útok, kterého se měl dopustit svým působením v Republikánské gardě Doněcké lidové republiky. **Krajský soud v Pardubicích změnil právní kvalifikaci na účast na organizované zločinecké skupině a odsoudil ho k tříletému trestu odnětí svobody s odkladem na čtyři roky a ztrátě vojenské hodnosti.** Podle pardubického soudu Eštuovi nebylo prokázáno přímé zapojení do bojů, ale pouze držení stráže, kopání okopů a údržba zbraní. Jeho motivací podle soudu nebyly sympatie k cílům samozvané Doněcké lidové republiky, ale spíše touha po dobrodružství, kterým by se následně mohl prezentovat. Vrchní soud v Praze následně opět změnil kvalifikaci, tentokrát z trestného činu účast na organizované zločinecké skupině na trestný čin služba v cizích ozbrojených silách. Pražský soud mu udělil dvouletý podmíněný trest s tříletou zkušební dobou. Jedná se o první rozsudek proti osobě, která se zapojila do konfliktu na Ukrajině.

Detektivové z Národní centrály proti organizovanému zločinu zahájili v červenci **trestní stíhání cizího státního příslušníka** v souvislosti s jeho **údajnou účastí v ozbrojeném konfliktu na Ukrajině**. Trestní stíhání pro údajnou účast v bojích proti organizované ukrajinské armádě bylo **zahájeno i proti muži z Karlovarska**.

Zlíňští detektivové obvinili z trestných činů násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci, podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod, schvalování trestného činu a projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka jedenadvacetiletého mladíka ze Zlínska, který na sociálních sítích **vyhrožoval střelbou do lidí**. Ve svých příspěvcích hovořil o **inspiraci Andersem Breivikem**, obdivně se vyjadřoval i o představitelích nacistické Třetí říše. Případ pro mladého muže skončil podmíněným trestem odnětí svobody na osm měsíců s osmnáctiměsíční zkušební dobou. Trestní stíhání jiného muže, který měl **schvalovat trestné činy** výše zmíněného **norského teroristy**, zahájili i pražští detektivové.

Policisté z pražského protiextremistického oddělení předali státnímu zástupci návrh na podání obžaloby pro trestný čin podpory a propagace terorismu proti muži, který měl údajně vylepovat letáky **schvalující sebevražedný útok proti českým vojákům v Afghánistánu**. Také zahájili trestní stíhání proti devíti osobám, které údajně **schvalovaly teroristický útok v novozélandském městě Christchurch**.

V květnu se uskutečnila tradiční jízda kontroverzního motocyklového klubu **Noční vlci**. Na trase mezi Moskvou a Berlínem projeli i Českou republikou. K těmto motorkářům, jejichž činnost je předmětem zájmu bezpečnostních složek nejen evropských zemí, chovají sympatie někteří aktivisté z řad extrémní pravice, dogmatických komunistů, alternativní mediální scény a domobraneckých uskupení.

4. Významná soudní rozhodnutí a jiné zajímavé případy

Ohledně trestných činů extremistického a nenávistného charakteru (tzv. *hate crime*) lze uvést, že nejčastější delikty byly i v roce 2019 projevy sympatií k nacistickému hnutí, a to zejména v podobě hajlování za současných verbálních prohlášení „Sieg heil“ či „Heil Hitler“, dále prezentace „závadových“ tetování či symbolů na oblečení, příp. distribuce takového oblečení nebo jiných předmětů s nacistickou symbolikou. Objevovaly se však také případy zpochybňování holocaustu páchané především prostřednictvím internetu. V obecnosti pak stále narůstá počet nenávistných trestných činů páchaných prostřednictvím veřejně přístupné počítačové sítě (zejména v podobě komentářů na sociálních sítích). Nejpočetnější cílovou skupinou nenávistných projevů byli Romové, eventuálně cizinci tmavší pleti, a muslimové. Nikoliv zanedbatelný počet případů však spočíval rovněž ve fyzických útocích Romů na příslušníky „majoritního etnika“, jakož i verbálních (výjimečně fyzických) útocích na Židy, homosexuály a jiné skupiny osob (např. příslušníky vietnamské národnosti nebo „ekonomické migranty“). Ani v roce 2019 však nedošlo k útokům spáchaným z rasové pohnutky, jimiž by byla způsobena smrt.

Významná rozhodnutí Ústavního a Nejvyššího soudu

Nálezem Ústavního soudu ze dne 9. 4. 2019 sp. zn. III. ÚS 3439/17 bylo rozhodnuto v mediálně známé věci stěžovatele R. B., který si **nárokoval postavení poškozeného v trestním řízení** vedeném pro přečin projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku, jehož se pachatel dopustil **publikováním nenávistného komentáře na facebookovém profilu stěžovatele v reakci na jeho odchod z předávání cen Českého slavíka 2015** po ocenění skupiny Ortel a jejího zpěváka Tomáše Hnídka [(cit.) „*Ano, tak se tleskalo nacismu, teď už zbyva ho rozšířit co nejvíc to bude, ptz takový kokoti, černí, židi, atd... Musí opustit naši vlast, bílou vlast, Evropu a táhnou někam do prdele, nebo este lepe, poslat do plynu jako dřív -:*“]. Ústavní soud se neztotožnil s rozhodnutím nalézacího soudu o nepřipuštění stěžovatele jako poškozeného k hlavnímu líčení podle § 206 odst. 3 trestního řádu s odůvodněním, že mu práva poškozeného „zřejmě nepřísluší“. V té souvislosti uvedl, že v daném ustanovení se promítá zásada *presumpce přiznání postavení poškozeného*, jež proto přísluší každému, kdo se jako poškozený domáhá vstupu do trestního řízení, dokud mu soud toto postavení negativním rozhodnutím neodebere. Usnesení učiněné na základě § 206 odst. 3 trestního řádu tudíž musí být opřeno o nezpochybnitelné skutkové nebo právní překážky připuštění poškozeného k hlavnímu líčení, přičemž v pochybnostech je třeba osobu uplatňující práva poškozeného k hlavnímu líčení připustit. Ústavní soud v odůvodnění svého nálezu také podotkl, že zvláštní povaha a proměnnost tzv. trestných činů z nenávisti ukládá soudům povinnost posoudit povahu každého z takových útoků z perspektivy jeho potenciálních obětí.

V usnesení *Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2019 sp. zn. 6 Tdo 72/2019* byla řešena věc, jež byla soudem prvního stupně původně postoupena správnímu orgánu s tím, že skutek by mohl být posouzen jako přestupek proti veřejnému pořádku. Jednalo se o případ obviněné,

kteřá komentovala facebookový příspěvek s názvem „Aktualizováno + video: v kamionech se tísnily mezi nákladem zboží rodiny běženců“, slovy (cit.) „*a my na ně budeme platit ... proč ty autobusy radši nezapálili ...*“, přičemž z celkového kontextu článku a příslušné diskuze bylo zřejmé, že tím myslěla **zapálení autobusů, do nichž byli běženci umístěni** po zjištění jejich výskytu v kamionech. Nejvyšší soud dovoláním nejvyššího státního zástupce napadená rozhodnutí zrušil, jelikož nesouhlasil s argumentací soudu prvního stupně o vhodnosti aplikace zásady subsidiarity trestní represe podle § 12 odst. 2 trestního zákoníku, potažmo s názorem stížnostního soudu o nenaplnění objektivní stránky přečinu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 trestního zákoníku. K argumentaci zásadou subsidiarity trestní represe uvedl, že tato v případě přečinu podle § 356 trestního zákoníku nemůže být odůvodněna okolnostmi jako spáchání pouze jednoho skutku, neprojevení úmyslu vyvolat skutečné zapálení autobusu jinými osobami, chybějící předchozí uvážení, nezjištění zvláštní pohnutky, záměru či cíle a osobou obviněné (soudně bezúhonná, nespojená s neonacistickými nebo obdobnými skupinami), neboť jejich existence *není nezbytná pro naplnění formálních znaků daného přečinu*, a jejich absence proto významnějším způsobem neovlivňuje hodnocení škodlivosti skutku, resp. jeho *materiální stránky relevantní z hlediska viny*. Stran závěru soudu druhého stupně o nenaplnění znaku „podněcuje“ ve smyslu § 356 trestního zákoníku zdůraznil, že předmětný přečin je dokonán již projevem, jehož obsahem je podněcování, takže *k vyvolání nenávisti nemusí dojít*.

V neposlední řadě lze zmínit i *usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 7. 2019 sp. zn. 6 Tdo 674/2019*, kterým byla potvrzena rozhodnutí soudů nižších stupňů, jimiž byl obviněný pravomocně uznán vinným přečinem hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 trestního zákoníku, přečinem podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 trestního zákoníku a přečinem popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 trestního zákoníku, jichž se dopustil tím, že **ve svých veřejně publikovaných projevech a knihách podsouval negativní pohled na Židy a imigranty převážně muslimského vyznání, zpochybňoval holoucaust** a pozitivně komentoval smrt Elieho Wiesela, jehož tvorba byla úzce spjata s holocaustem. Nejvyšší soud v reakci na dovolací námitky obviněného dospěl k závěru, že k zásahu do jeho práva na svobodu projevu došlo legitimním způsobem, resp. v souladu s podmínkami vymezenými v čl. 10 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Zdůraznil přitom, že Evropský soud pro lidská práva opakovaně judikoval, že ochrany svobody projevu obecně nepožívají projevy vyvolávající nebo ospravedlňující násilí, nenávist či intoleranci (např. antisemitské projevy či popírání holoucaustu). Připomněl rovněž přílehlavou argumentaci odvolacího soudu, podle níž (cit.) *„obžalovaný není trestně postihován za to, že jeho názory jsou v rozporu s ‚oficiálními‘ či dle mínění stávajícího establishmentu jedinými správnými názory (nic takového ostatně ani neexistuje), není trestán za to, že je kritikem stávající politické garnitury své vlasti či Evropské unie a její azylové politiky (...), dokonce ani za to, že je antisemitou a islamofobem. Je po právu trestně postihován za to, že a jak svou extrémní animozitu zejména k židům a muslimům projevoval, totiž ve vyhroceně nenávistné a vulgární dikci, daleko za hranicí toho, co je v civilizované společnosti přípustné, přitom zároveň takto působil mnohočetnými kanály zvláště aktivně a ofenzivně.“*

Vybrané významné či typické případy v nichž bylo v roce 2019 zahájeno trestní stíhání, příp. vydáno pravomocné meritorní rozhodnutí:

Ze zajímavých případů řešených v roce 2019 lze poukázat na věc, v níž byl bývalý **tajemník SPD** souzen pro skutek, kdy v **restauraci Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR** pronesl v rámci konverzace před několika přítomnými osobami výroky (cit.) „*buzeranti a lesby jsou nemoc, měli by se střílet hned po narození*“ a „*buzeranti, Židi, Cigoši, všichni do plynu*“, za což byl uznán vinným přečinem dle § 356 odst. 1 trestního zákoníku a přečinem dle § 405 trestního zákoníku a **odsouzen** k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku s podmíněným odkladem na dobu dvou let, jakož i peněžitému trestu v celkové výměře 70.000 Kč. Zprošťující rozsudek byl naproti tomu vydán ve věci obviněného, který na facebooku k fotografii žáků ZŠ Plynárenská v Teplicích, mezi nimiž převažovaly děti romského a arabského původu, zveřejnil komentář (cit.) „*Ještě že jsou ze ZŠ Plynárenská. Řešení se přímo nabízí. Neříkej že Tě to nenapadlo !!!*“ (kromě toho byl souzen za zveřejnění svých fotografií s nacistickými pohlaváry či symbolikou na svém facebookovém profilu). Zprošťující rozsudek nalézacího soudu, který byl postaven na argumentu, že nebylo prokázáno, že autorem citovaných výroků byl obviněný, byl v mezidobí zrušen rozhodnutím soudu druhého stupně, jenž nalézacímu soudu vytkl mj. nerespektování § 2 odst. 5, 6 trestního řádu a věc mu vrátil k novému projednání a rozhodnutí. V jiných věcech, v nichž byli trestně stíháni autoři obdobných nenávistných komentářů (vztahujících se kromě fotografie žáků ZŠ Plynárenská v Teplicích např. k fotografii novorozence „smíšeného původu“ I. K. nebo výše zmíněnému odchodu R. B. z předávání cen Českého slavíka 2015), již na rozdíl od uvedeného případu došlo v roce 2019 k pravomocnému odsouzení, příp. podmíněnému zastavení trestního stíhání autorů jednotlivých komentářů (příkladmo viz níže).

Státní zástupce OSZ v Přerově **podal** dne 11. 9. 2019 **obžalobu** na obviněné **manžele S. P. a P. P.** pro přečiny podle § 146 odst. 1, 2 písm. b), § 355 odst. 1 písm. b) a § 358 odst. 1 [příp. odst. 2 písm. a)] trestního zákoníku, kterých se měli dopustit tím, že v zámeckém parku v **Lipníku nad Bečvou** poměrně závažným způsobem (pěstmi do hlavy, kopáním do zad apod.) **napadli skupinu sedmi romských dětí**, přičemž je uráželi výrazy jako „černé huby“ a čtyřem z nich způsobili zranění vykazující újmu na zdraví ve smyslu § 122 odst. 1 trestního zákoníku.

Dne 19. 12. 2019 byla státním zástupcem KSZ v Hradci Králové **podána obžaloba** na obviněného nprap. M. S., příslušníka Policie ČR, pro jednání vykazující znaky přečinů podle § 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b) a § 356 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku, kterých se měl dopustit tím, že nejméně v období od listopadu 2015 do června 2018 na svém facebookovém profilu **hanobil muslimy** (nazýval je např. „islámskou špínou“, „muslimskými sráči“ apod.) a podněcoval k nenávisti k islámu, přičemž hanobil i lidi bojující za práva muslimů nebo citoval z Koránu, k čemuž lze příkladmo poukázat na příspěvek (cit.) „*Rakousko se pomalu blíží k hranici 10% muslimů v populaci. Až ji prorazí, tak můžou zavřít krám. Protože: (Súra 8:65, Kořist): 'Proroku, povzbuzuj věřící k boji! Bude-li mezi vámi dvacet vytrvalých mužů, porazí dvě stě, bude-li jich mezi vámi sto, porazí tisíc nevěřících, neboť to jsou lidé nechápaví'*“.

Usnesením státního zástupce OSZ pro Prahu 5 ze dne 10. 9. 2019 (které nabylo právní moci dne 25. 9. 2019) bylo trestní stíhání obviněného M. S. **podmíněně zastaveno**, přičemž mu byla stanovena zkušební doba v trvání osmnácti měsíců. Obviněný byl stíhán pro skutek spočívající v tom, že v reakci na **fotografii novorozence smíšeného původu na svém facebookovém profilu zveřejnil příspěvek** ve znění (cit.) „*Fuj bych hodil do koše ten kus hovna*“, v čemž byl spatřován přečín podle § 356 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku. Předmětná věc byla původně usnesením policejního orgánu odevzdána podle § 159 odst. 1 písm. a) trestního řádu k projednání věci jako přestupku, nicméně na podkladě dohledu

vykonaného nad tímto postupem dozorového státního zástupce z podnětu státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství došlo k zahájení trestního stíhání, v němž bylo meritorně rozhodnuto výše uvedeným způsobem.

Usnesením OS v Ostravě ze dne 8. 2. 2019 (ve spojení s usnesením KS v Ostravě ze dne 28. 3. 2019, jímž byla zamítnuta stížnost poškozeného R. B.) bylo podle § 307 odst. 1, 2 písm. b) trestního řádu **podmíněně zastaveno** trestní stíhání obviněného W. M. vedeného pro přečin podle § 352 odst. 2 trestního zákoníku, jehož se měl dopustit tím, že **v reakci na odchod R. B. z udělování cen Český slavík 2015 umístil na jeho facebookový profil komentář** (cit.) *„černá svině, to je lichotka, jsi jen hnusná špína, zmrde, a plyn moc jednoduché, podržnout tě ve stylu slimáku!“*. Byla mu stanovena zkušební doba v trvání dvou let a povinnost zaplatit peněžitou částku ve výši 8.000 Kč na pomoc obětem trestných činů a poškozenému nahradit náklady vzniklé v souvislosti s uplatněním jeho nároku na náhradu nemajetkové újmy (nemajetkovou újmu ve výši 5.000 Kč mu uhradil dobrovolně). Z odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně lze citovat: *„Je obecně známo, že diskuze na internetu včetně příspěvků na sociálních sítích obsahují velké množství nenávistných, ponižujících, difamujících a dalších komentářů často namířených proti konkrétní osobě, což v žádném případě neznamená, že jejich umístování do prostředí internetu lze tolerovat. Naopak je na místě, aby uživatelé nejrůznějších platforem v prostředí internetu nesli i trestněprávní odpovědnost za obsah, který na takové platformy umísťují, je-li tímto způsobem naplněna některá skutková podstata trestného činu. V posuzovaném případě jde o komentář umístěný na sociální síť Facebook adresovaný konkrétní osobě, jehož jediným možným cílem byla snaha působit na adresáta zastrašujícím způsobem a ukázat mu, že jím projevený názor na akci Český Slavík 2015 nebude jistou skupinou uživatelů tolerován. V žádném případě se nejedná o vyslovení názoru na jednání poškozeného, které by bylo možné zahrnout pod ochranu svobody projevu. Komentář představuje skutečně pouze výhružku fyzickou likvidací, která je prostřednictvím zmínky o usmrcení plynem ještě umocněna odkazem na jednu z nejtemnějších epizod lidské civilizace, kdy docházelo k likvidaci skupin obyvatelstva v koncentračních táborech. Uvedené vyjádření obžalovaného je tudíž nutné považovat za natolik společensky škodlivé, že je i s ohledem na princip ultima ratio na místě využití prostředků trestního práva.“*

V souvislosti s **reakcemi na odchod R. B. z udělování cen Český slavík 2015** bylo v roce 2019 vydáno pravomocné rozhodnutí v dalších třech věcech:

- V první z těchto věcí bylo pravomocným usnesením OS v Domažlicích ze dne 20. 2. 2019 se zkušební dobou v trvání dvou let **podmíněně zastaveno** trestní stíhání obviněného L. K., který byl stíhán pro přečiny podle § 355 odst. 1 písm. a), b), odst. 2 písm. b) a § 356 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku, jichž se měl dopustit mj. výrokem (cit.) *„Negr, co by měl zkusit cyklon B“* (a dalšími výroky o tom, že by Česká republika měla být „bílá“ apod.).
- V druhé věci byl **rozsudkem** OS v Kladně ze dne 25. 6. 2019 (jenž nabyl právní moci dne 9. 11. 2019) obviněný V. Š. uznán vinným dvěma přečiny podle § 352 odst. 2 trestního zákoníku, kterých se dopustil zasláním dvou soukromých zpráv R. B. prostřednictvím facebooku, v nichž mu hrozil fyzickou likvidací a uvedl mj. (cit.) *„Svině jedná černá počkej, už pro tebe chystáme provaz, budeš viset“*. Za uvedené jednání byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání šestnácti měsíců, který mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání čtyř let.
- V poslední ze shora označených věcí byl **trestním příkazem** OS v Teplicích ze dne 30. 5. 2019 (jenž nabyl právní moci dne 22. 6. 2019) obviněný J. P. uznán vinným přečinem dle

§ 356 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců podmíněně odloženému na dobu osmnácti měsíců, za komentář (cit.) „ZASTŘELIT OBĚSIT ! KURVA AŤ VÍ CO JE RASIMSUS USA“.

Níže tři uvedené věci se týkají výroků, jimiž obvinění **komentovali video** zveřejněné na facebookovém profilu I. P., které zobrazovalo **incident** ze dne 28. 7. 2018 **mezi českými a muslimskými návštěvníky parku v Teplicích**:

- V první věci byl **trestním příkazem** OS v Jindřichově Hradci ze dne 31. 1. 2019 (jenž nabyl právní moci dne 8. 3. 2019) obviněný D. H. uznán vinným přečinem dle § 356 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku, jehož se dopustil komentářem, kterým vyzýval příslušníky českého národa k probuzení husitské krve a vyhnání (cit.) „zasraných muslimských nepřizpůsobivých opic“, „smradlavých pakází“ či „slizounů“ z České republiky, což uzavřel slovy (cit.) „NAŠE ZEMĚ, NAŠE ZVYKY, NAŠE HOLKY A PIVO!! NIC Z TOHO JIM NENECHME!!“. Pro to byl odsouzen k peněžitému trestu v celkové výměře 8.000 Kč a náhradnímu trestu odnětí svobody v době dvou měsíců.
- V druhé věci bylo usnesením OS v Karviné – pobočce v Havířově ze dne 23. 4. 2019 (jež nabylo právní moci dne 10. 5. 2019) trestní stíhání obviněné M. S. **podmíněně zastaveno** se zkušební dobou v trvání dvanácti měsíců. Obviněná byla stíhána pro přečin podle § 356 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku, jehož se měla dopustit komentováním shora zmíněného videa slovy (cit.) „To je mazec, kde jaká svině se tady roztahuje v naší republice bít je hlava nehlava ať táhnou odkud přišly“.
- V poslední věci byla obviněná E. K. **trestním příkazem** OS v Chomutově ze dne 1. 7. 2019 (který nabyl právní moci dne 27. 7. 2019) uznána vinnou přečinem podle § 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b) trestního zákoníku, jehož se dopustila zveřejněním komentáře ve znění (cit.) „Já to říkám pořád, tahle rasa zvěře nepatří do Evropy“. Za uvedené jednání jí byl uložen trest odnětí svobody v trvání tří měsíců, který jí byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku.

Trestním příkazem MS v Brně ze dne 29. 5. 2019 (který nabyl právní moci dne 25. 6. 2019) byl obviněný R. M. uznán vinným přečinem podle § 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), b) trestního zákoníku, kterého se dopustil tím, že dne 7. 4. 2019 v DRFG Aréně v Brně v rámci semifinálového utkání hokejové Tipsport extraligy, jež bylo vysíláno v přímém přenosu, jako tzv. **speaker v kotli domácích fanoušků přes megafon křičel na adresu hokejisty hostujícího týmu** (cit.) „Lakatoš je cigán, Lakatoš je cigán, Lakatoš je cigán zkurvenej“, načež dav fanoušků tento slogan opakovaně skandoval a tleskal k tomu do rytmu. Za uvedený přečin byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon mu byl podmíněně odložen na dobu osmnácti měsíců.

Zjednodušeným **rozsudkem** OS pro Prahu 5 ze dne 20. 9. 2019 byl obviněný T. N. uznán vinným přečiny podle § 352 odst. 2, § 358 odst. 1, 2 písm. a), § 404 trestního zákoníku, jichž se dopustil tím, že v baru za přítomnosti hostů a personálu **hajloval**, přičemž opakovaně bral klobouk z hlavy poškozeného za současného hlasitého zvolávání „Jude“ a následně mířil na poškozeného, své společníky a do prostoru baru dvěma krátkými **palnými zbraněmi**. Za toto jednání byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvaceti osmi měsíců s podmíněným odložením jeho výkonu na zkušební dobu v trvání čtyř let za současného vyslovení dohledu a uložení přiměřené povinnosti zdržet se požívání alkoholu nebo jiných návykových látek, jakož i povinnosti podrobit se pravidelnému testování na jejich přítomnost v organismu.

Trestním příkazem OS Praha-západ ze dne 24. 7. 2019 (jenž nabyl právní moci dne 16. 8. 2019) byl obviněný J. K. uznán vinným přečinem podle § 356 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku, jehož se dopustil tím, že **na svém facebookovém profilu komentoval obrázek zachycující krmení malého chlapce tmavé barvy pleti** slovy (cit.) „*Víc by to prckovi slušelo, kdyby ležel na zemi a lezli z něho červi*“. Za uvedené jednání byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání deseti měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců.

5. Statistiky nenávistně motivované trestné činnosti

5.1. Úvod

Policejní statistiky se zpracovávají na základě **Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia** (dále jen „ESSK“). **Statistická data Ministerstva spravedlnosti, z nichž vychází i Nejvyšší státní zastupitelství, mají jiný horizont vykazování než statistika policejní.** Není pro ně rozhodná doba, kdy se skutek stal, ale kdy státní zástupce zpracoval obžalobu, rozhodl o zastavení věci apod. Absence provázanosti těchto tří statistik je velkým handicapem, nicméně v současné době není technicky možné tento problém vyřešit.

Do roku 2009 se policejní statistiky řídily podle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění pozdějších předpisů. Rozlišovaly tedy 7 krajů a hl. m. Praha. Od 1. ledna 2010 je členění statistik totožné s vyššími územně správními celky, rozlišují tedy 14 krajů. Tato změna komplikuje meziroční komparaci dat z hlediska krajů před a po roce 2009.

ESSK byl vytvořen v 70. letech minulého století. V současné době bylo shledáno mnoho ukazatelů jako zastaralých a nevyhovujících. Proto bylo v roce 2016 přistoupeno k **rozsáhlé rekonstrukci tohoto systému.** Cílem rekonstrukce je aktualizovat data na současné podmínky, zpřesnit je, zjednodušit jejich výpočet a zpřístupnit je široké veřejnosti ve srozumitelnější a dosažitelnější podobě.

Tato rekonstrukce se týká **přechodu na jiné softwarové vybavení. Je měněn způsob toku dat z informačního systému Evidence trestního řízení do ESSK. Jsou přehodnocovány i algoritmy počítající statistická čísla.** Rekonstrukce, vyhodnocování a úpravy systému probíhají za plného provozu a jsou doladovány průběžně. Důsledkem této rekonstrukce v konečné podobě bude neporovnatelnost dat s minulým obdobím, a to zejména v ukazatelích počtů stíhaných osob a jimi spáchaných skutků.

Byla provedena zásadní změna v systému počítání stíhaných osob. V minulosti se stíhané osobě přičítala pouze nejzávažnější trestná činnost. Spáchal-li pachatel v rámci jednoho čísla jednacího např. trestný čin vraždy a k tomu trestný čin zanedbání povinné výživy, pak byl jako stíhaná osoba započítán pouze u vraždy. V současné době bude při výpočtu stíhaných osob brána v potaz jeho veškerá trestná činnost. Ve statistice se to projevuje tím, že pokud se budeme dotazovat na počet pachatelů pro celkovou trestnou činnost, vyjde rozdílné číslo, než budeme-li se dotazovat na počty pachatelů po jednotlivých druzích trestné činnosti a ty pak sečteme. **Jeden pachatel bude započten tolikrát, kolik druhů trestné činnosti spáchal.**

Statistiku trestné činnosti policistů dříve zpracovávala Inspekce Policie ČR, která však byla od 1. ledna 2012 nahrazena Generální inspekcí bezpečnostních sborů. Data od roku 2011 už poskytuje právě Generální inspekce.

V rámci nestandardních statistických výstupů jsou rovněž Policejním prezidiem zpracovávány od roku 2005 statistiky k zjištěným trestným činům s antisemitským podtextem⁵. K 1. lednu 2005 byly v rámci ESSK rozšířeny číselníky k extremistické kriminalitě o kódy umožňující zvláště identifikovat tr. činy motivované náboženskou a národnostní nesnášenlivostí vůči Židům a židovské víře, včetně útoků proti objektům židovských obcí a jejich zařízení, synagogám a židovským hřbitovům.

Od roku 2011 jsou ve Zprávě uváděny trestné činy motivované nenávisť vůči Romům. K této statistice je nutné doplnit vysvětlující komentář. V policejních statistikách se u obětí trestných činů nerozlišuje etnicita ani národnost. Lze pouze vysledovat, že obětí byl cizinec. V policejním ESSK se ale evidují trestné činy motivované národnostní nesnášenlivostí nebo nenávisť proti Čechům, Moravanům a Slezanům, Polákům, Němcům, Ukrajincům, Vietnamcům, Maďarům, Rusům a Rusínům, Romům, Židům, Arabům, Číňanům a jiným národnostem. Aby byl trestný čin motivovaný nenávisť vůči Romům vykázán v policejní statistice, musejí být splněny tyto podmínky: 1) policista při vyplňování Formuláře o trestném činu tento vyhodnotí jako trestný čin s extremistickým podtextem, 2) poškozený o sobě uvede, že je Rom, nebo se jedná o trestný čin proti objektu s jasným vztahem k romské národnosti (např. pachatel nasprejuje rasistický nápis na Památník romského holocaustu či Muzeum romské kultury apod.). V této statistice nejsou evidovány trestné činy proti Romům, u kterých nebyl prokázán protiromský podtext (např. když je Romovi ukraden automobil, aniž by pachatel věděl, že majitelem je Rom). Řada Romů v ČR se navíc k romské národnosti nehlásí. Čísla v této statistice jsou pouze orientační a mají omezenou vypovídající hodnotu.

Statistika Policie ČR je postavena pouze pro meziroční, nikoliv pro měsíční, porovnávání. Počítáno a porovnáváno je vždy období od 1. ledna do konce sledovaného období. Nelze tedy získat počty za jednotlivé měsíce. Vzhledem k tomu, že trestní řízení je probíhající procesem, prostým odečtem po sobě následujících období by bylo získáno jakési imaginární číslo, které za určitých okolností může nabývat záporných hodnot.

Celkový počet stíhaných osob není součtem hodnot, neboť osoba může spáchat tr. činnost ve více krajích a zároveň více skutků a byla by započítána duplicitně. Toto platí od počátku roku 2016.

5.2. Celorepubliková policejní statistika

Pro následující statistické vyhodnocení byly jako činy s nenávisťným podtextem započítány skutky vybraných takticko-statistických klasifikací označené příznakem extremismu.

Celkově bylo v roce 2019 na území České republiky spácháno 199.221 trestných činů. Na tomto čísle se činy s nenávisťným podtextem podílely 0,09 %. V roce 2018 bylo Policií

⁵ V období před tímto rozšířením statistik docházelo v celé Evropě k nárůstu trestných činů s antisemitským kontextem. Téma antisemitismu se stalo prioritním jak pro Evropskou unii, tak pro mezinárodní organizace.

ČR zjištěno 170 trestných činů s nenávisným podtextem. V meziročním srovnání došlo k poklesu zjištěných nenávisných činů o 9.

Z výše uvedených trestných činů bylo objasněno 56,5 % tj. 96 (v roce 2018 to bylo 59,8 %, tj. 107 tr. č.).

Za rok 2019 bylo evidováno celkem 122 stíhaných osob u skutků s nenávisným podtextem.

Celkový počet trestných činů s nenávisným podtextem zaevidovaných na území ČR v letech 2006 až 2019

Rok	Zaevidováno TČ	Podíl na celkové kriminalitě (%)	Objasněno TČ	Stíháno a vyšetřováno osob
2006	248	0,07	196	242
2007	196	0,05	119	181
2008	217	0,06	126	195
2009	265	0,08	186	293
2010	252	0,08	168	231
2011	238	0,08	157	246
2012	173	0,06	116	208
2013	211	0,06	144	198
2014	201	0,07	132	157
2015	175	0,07	114	154
2016	143	0,07	99	X
2017	153	0,08	102	132
2018	179	0,09	107	136
2019	170	0,09	96	122

Zdroj: PČR, 2019

5.3. Policejní statistika podle skutků

Takticko statistická klasifikace	období 1.1.-31.12.2019	
	registrováno	Objasněno
úmyslné ublížení na zdraví (§ 145 - 146a)	5	3
nás. a vyhr. proti sk. obyv. a jednotl. (§ 352)	27	16
nebezpečné vyhrožování (§ 353)	1	1
poškození cizí věci (§ 228)	0	0
výtržnictví na sport. a veřej. akcích (§ 358)	3	2

sprejerství (§ 228/2)	6	0
hanobení národa rasy, etnické, jiné skup. (§ 355)	26	18
podněcování k národ. a rasové nenávisti (§ 356)	41	19
podpora a propagace hnutí (§§ 403, 404, 405)	61	37
CELKOVÝ SOUČET	170	96

Takticko statistická klasifce	období 1.1.-31.12.2019	
	Počet	
úmyslné ublížení na zdraví (§ 145 - 146a)		2
nás. a vyhr. proti sk. obyv. a jednotl. (§ 352)		15
nebezpečné vyhrožování (§ 353)		1
poškození cizí věci (§ 228)		0
výtržnictví na sport. a veřej. akcích (§ 358)		2
sprejerství (§ 228/2)		0
hanobení národa rasy, etnické, jiné skup. (§ 355)		17
podněcování k národ. a rasové nenávisti (§ 356)		19
podpora a propagace hnutí (§§ 403, 404, 405)		37
CELKOVÝ POČET		122

Nejčastěji byly v roce 2019 zastoupeny TČ evidované v takticko-statistické skupině „podpora a propagace hnutí“ (§§ 403, 404, 405) v počtu 61 skutků.

Z hlediska skladby stíhaných osob, jich bylo nejvíce, celkem 37, stíháno pro TČ evidovaný v takticko-statistické skupině „podpora a propagace hnutí“ (§§ 403, 404, 405).

5.4. Policejní statistika podle krajů

Počty skutků

spácháno na území kraje	období 1.1.-31.12.2019	
	registrováno	Objasněno
Hl. m. Praha	43	18
Středočeský	8	3
Jihočeský	14	11
Plzeňský	13	9
Ústecký	24	16
Královéhradecký	5	3
Jihomoravský	11	4

Moravskoslezský	19	11
Olomoucký	15	8
Zlínský	2	2
Vysočina	2	1
Pardubický	6	4
Liberecký	7	5
Karlovarský	1	1
ČR CELKEM	170	96

Počty stíhaných osob

spácháno na území kraje	období 1.1.-31.12.2019
	Počet
Hl. m. Praha	20
Středočeský	8
Jihočeský	11
Plzeňský	12
Ústecký	24
Královéhradecký	3
Jihomoravský	4
Moravskoslezský	11
Olomoucký	10
Zlínský	1
Vysočina	1
Pardubický	4
Liberecký	12
Karlovarský	1
ČR CELKEM	122

Za rok 2019 bylo registrováno **nejvíce skutků s nenávistným podtextem v Praze (43)** a dále pak v Ústeckém kraji (24) a v kraji Moravskoslezském (19). **Nejvíce stíhaných osob u skutků s nenávistným podtextem bylo evidováno v Ústeckém kraji (24)**, dále pak v Praze (20).

5.5. Trestná činnost motivovaná nenávistí vůči vybraným skupinám

V roce 2019 bylo zaevidováno **23 trestných činů majících antisemitský podtext**. Oproti roku 2018 došlo k nárůstu o osm skutků. Trestné činy s antisemitským podtextem

v roce 2019 představovaly 13,5 % z celkového počtu trestných činů mající extremistický podtext. V roce 2018 se jednalo 8,4 %.

V roce 2019 bylo zaevidováno celkem 43 trestných činů motivovaných nenávistí proti Romům. Jde o nárůst o sedm skutků oproti minulému roku. Tyto trestné činy se v roce 2019 podílely na celkovém počtu trestných činů s extremistickým podtextem 25,3 procentními body.

V roce 2019 Policie ČR zaznamenala **11 trestných činů motivovaných nenávistí k muslimům.** V roce 2018 jich evidovala osm. V roce 2019 Policie ČR evidovala také **osm trestných činů motivovaných nenávistí k Arabům.** Oproti roku 2018 se jedná o nárůst o jeden skutek.

5.6. Trestná činnost příslušníků bezpečnostních sborů

V roce 2019 byla vyšetřována trestná činnost mající znaky extremismu u dvou příslušníků bezpečnostního sboru, v obou případech se jednalo o podezření ze spáchání přečinu hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b) trestního zákoníku a přečinu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) trestního zákoníku.

5.7. Trestná činnost příslušníků Armády ČR

V roce 2019 nebyla Vojenským zpravodajstvím zaznamenána taková jednání příslušníků Armády ČR a zaměstnanců resortu obrany, která by indikovala nárůst aktivit v oblasti extremismu.

Vojenská policie nešetřila ani neprověřovala žádný poznatek, trestní oznámení nebo podnět ve věci podezření ze spáchání nenávistně motivovaného trestného činu příslušníkem ozbrojených sil. V Armádě ČR nedošlo k propuštění vojáka ze služebního poměru z důvodu podporování, propagování nebo sympatizování s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob.

5.8. Soudní statistiky

V roce 2019 odsoudily soudy ČR pravomocně celkem 55.486 osob (v roce 2018 – 54.488 osob, v roce 2017 – 55.069, v roce 2016 – 61.399 v roce 2015 – 65.569, v roce 2014 – 72.854, v roce 2013 – 77.976, v roce 2012 – 71.471, v roce 2011 celkem 70.160, v roce 2010 celkem 69.953, v roce 2009 – 73.752), což představuje oproti roku 2018 nárůst o 998 osob, tj. o 1,83 %. Z tohoto počtu **bylo odsouzeno v roce 2019 celkem 49 osob s rasovým podtextem.** Tento počet představuje pouze 0,088 % z celkového počtu pravomocně odsouzených v tomto roce.

Ve srovnání s rokem 2018 zaznamenáváme pokles počtu pravomocně odsouzených za trestný čin spáchaný s rasovým podtextem (o 5 osob, tj. o cca 9 %, když v předchozím roce 2018 bylo za tyto delikty odsouzeno celkem 54 osob, v roce 2017 – 47 osob, v roce 2016 – 77

osob, v roce 2015 – 54 osob, v roce 2014 – 52 osob, v roce 2013 – 71 osob, v roce 2012 – 83 osob, v roce 2011 – 111 osob, v roce 2010 – 96 osob, v roce 2009 pak celkem 103 osob). Z uvedených údajů je zřejmé, že podíl těchto deliktů na celkovém počtu pravomocně odsouzených v ČR zůstává velmi nízký. V absolutních číslech pak osciluje v posledních letech mezi cca 50 až 100 pachateli.

Pachatelé byli v roce 2019 odsouzeni za tyto trestné činy⁶:

Trestný čin	Ustanovení tr. zákoníku	Počet osob
	(TZ)	2019, (tr.z.40/2009)
Ublížení na zdraví	§ 146	6
Loupež	§ 173	1
Vydírání	§ 175	2
Porušování domovní svobody	§ 178	2
Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru	§ 208	1
Poškození cizí věci	§ 228	2
Násilí proti úřední osobě	§ 325	1
Vyhrožování s cílem působit na úřední osobu	§ 326	1
Křivé obvinění	§ 345	1
Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci	§ 352	13
Nebezpečné vyhrožování	§ 353	2
Nebezpečné pronásledování	§ 354	2
Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení	§ 355	16
Podněcování nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod	§ 356	9
Výtržnictví	§ 358	17
Schvalování trestného činu	§ 365	1
Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka	§ 403	2
Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka	§ 404	16
Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia	§ 405	2

V roce 2019 byli pachatelé těchto deliktů nejčastěji odsouzeni pro trestný čin výtržnictví spáchané s rasovým podtextem podle § 358 TZ - 17 osob. Následují odsouzení pro trestný čin podle § 355 TZ – hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení – celkem

⁶ Součet je větší než 49, protože jedna osoba může být (a často také je) odsouzená za více trestných činů

16 osob a pro projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 TZ – 16 osob.

Za uvedené trestné činy s rasovým podtextem byl 3 osobám uložen nepodmíněný trest odnětí svobody. Z odsouzených osob za trestné činy s rasovým podtextem nebyly soudy označeny žádné osoby jako recidivisté. Trest odnětí svobody s podmíněným odkladem jeho výkonu soudy v roce 2019 pravomocně uložily 36 osobám. Trest obecně prospěšných prací byl uložen v 1 případě. Odsouzeni byli 2 mladiství pachatelé a 7 žen.

5.9. Statistiky Nejvyššího státního zastupitelství

Přehled o trestných činech spáchaných z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek v letech 2008 – 2019

Trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek	Stíháno celkem osob	Obžalováno celkem osob
2008	200 (+41 ZPŘT)	185 (+40 ZPŘT)
2009	194 (+34 ZPŘT)	183 (+32 ZPŘT)
2010	225 (+63 ZPŘT)	213 (+58 ZPŘT)
2011	218 (+66 ZPŘT)	209 (+59 ZPŘT)
2012	224 (+65 ZPŘT)	213 (+61 ZPŘT)
2013	120 (+81 ZPŘT)	115 (+77 ZPŘT)
2014	139 (+45 ZPŘT)	129 (+43 ZPŘT)
2015	130 (+29 ZPŘT)	115 (+22 ZPŘT)
2016	82 (+33 ZPŘT)	79 (+30 ZPŘT)
2017	98 (+31 ZPŘT)	90 (+29 ZPŘT)
2018	144 (+33 ZPŘT)	128 (+31 ZPŘT)
2019	129 (+28 ZPŘT)	117 (+27 ZPŘT)

V roce 2019 bylo v České republice stíháno celkem 37.305 osob (v případě zkráceného přípravného řízení se jednalo celkem o 40.006 osob). Obžalováno bylo v roce 2019 celkem 32.965 osob (u 37.614 osob byl podán návrh na potrestání). Podíl stíhaných osob (+ zkrácené přípravné řízení) za trestné činy spáchané z rasové, národnostní a jiné nenávistné pohnutky k celkovému počtu stíhaných osob (+ zkrácené přípravné řízení) činil 0,203 %. V případě obžalovaných osob (+ podané návrhy na potrestání) za trestné činy spáchané z rasové, národnostní a jiné nenávistné pohnutky k celkovému počtu obžalovaných osob (+ podané návrhy na potrestání) se jednalo o 0,204 %. Podíl trestných činů spáchaných z rasových, národnostních či jiných nenávistných pohnutek na celkovém objemu kriminality byl i v roce 2019 minimální.

Oproti roku 2019 došlo k poklesu počtu stíhaných osob pro trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek, a to v celkovém počtu, při započítání i zkráceného přípravného řízení, 157

osob (- 20 oproti roku 2018, + 28 oproti roku 2017). **Obžalováno pro tyto trestné činy (včetně podaných návrhů na potrestání) bylo v roce 2019 celkem 144 osob** (-15 oproti roku 2018, +25 oproti roku 2017).

Údaje o počtu stíhaných a obžalovaných osob pro trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávislných pohnutek v letech 2008 – 2019

ČR	§ 196/2 tr. zákona § 352/2 tr. zákoníku		§ 196/3 tr. Zákona § 352/3 tr. Zákoníku		§ 198 tr. Zákona § 355 tr. zákoníku		§ 198a tr. zákona § 356 tr. zákoníku		§ 219/2g tr. zákona § 140/3g tr. zákoníku		§ 221/2b tr. zákona § 146/2e tr. zákoníku	
	stíh.	obž.	stíh.	obž.	stíh.	obž.	stíh.	obž.	stíh.	obž.	stíh.	obž.
2008	31	30	0	0	36	35	7	7	1	1	5	5
2009	33	32	6	6	19	19	7	4	0	0	19	19
2010	46	44	40	37	39	38	6	4	0	0	7	7
2011	41	39	38	37	35	35	5	5	1	1	17	16
2012	41	40	29	28	34	31	8	7	0	0	23	22
2013	15	15	5	5	27	25	2	2	0	0	21	21
2014	13	12	3	3	23	18	6	6	2	2	8	8
2015	17	15	5	5	25	24	4	3	0	0	6	5
2016	17	17	19	19	17	17	7	5	0	0	3	3
2017	10	8	3	3	10	9	6	5	0	0	13	12
2018	20	18	11	11	26	23	27	20	0	0	8	8
2019	26	26	8	7	22	19	20	15	0	0	4	4
ČR	§ 222/2b tr. zákona § 145/2f tr. zákoníku		§ 235/2f tr. Zákona § 175/2f tr. zákoníku		§ 257/2b tr. Zákona § 228/3b tr. zákoníku		§ 260 tr. zákona § 403 tr. zákoníku		§ 261 tr. zákona § 404 tr. zákoníku		§ 261a tr. zákona § 405 tr. zákoníku	
	stíh.	obž.	stíh.	obž.	stíh.	obž.	stíh.	obž.	stíh.	obž.	stíh.	obž.
2008	9	9	0	0	2	2	29	29	72	61	8	6
2009	21	21	0	0	1	1	25	24	66	60	4	4
2010	1	1	1	0	1	1	39	38	42	40	2	2
2011	0	0	0	0	0	0	15	15	62	57	4	4
2012	2	2	2	2	1	0	27	27	52	49	5	5
2013	3	3	0	0	1	1	18	18	27	24	1	1
2014	3	3	1	1	3	3	15	15	57	53	5	5
2015	2	2	0	0	3	3	8	8	57	47	3	3
2016	1	1	0	0	3	3	0	0	27	26	1	1
2017	1	1	0	0	5	5	2	0	44	43	4	4
2018	1	1	3	3	2	2	6	6	31	28	9	8

2019	1	1	0	0	0	0	0	0	45	42	9	8
------	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	---	---

V roce 2019 došlo oproti roku 2018 k poklesu počtu stíhaných a obžalovaných osob pro trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek (viz tabulka výše). Na tomto poklesu se nejvíce podílel trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 trestního zákoníku (-6 stíhaných osob oproti roku 2018 a -5 obžalovaných osob oproti roku 2018; nadto ohledně 1 osoby bylo konáno zkrácené přípravné řízení a byl na ni také podán návrh na potrestání), trestný čin hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 trestního zákoníku (-3 stíhaných osob oproti roku 2018 a -4 obžalovaných osob 2018; ohledně dalších 10 osob bylo konáno zkrácené přípravné řízení a na stejný počet osob byl podán i návrh na potrestání), trestný čin ublížení na zdraví podle § 146 odst. 2 písm. e) trestního zákoníku (-4 stíhaných osob oproti roku 2018 a -4 obžalovaných osob oproti roku 2018) a trestný čin násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci podle § 352 odst. 3 trestního zákoníku (-4 stíhaných osob oproti roku 2018 a -4 obžalovaných osob oproti roku 2018).

Na celkovém počtu snížení stíhaných a obžalovaných osob se podílely i následující trestné činy. V roce 2019 nebyla totiž stíhána a obžalována žádná osoba v případě trestného činu vydírání podle § 175 odst. 2 písm. f) trestního zákoníku (-3 stíhané osoby oproti roku 2018 a -3 obžalované osoby oproti roku 2018), trestného činu poškození cizí věci podle § 228 odst. 3 písm. b) trestního zákoníku (-2 stíhané osoby oproti roku 2018 a -2 obžalované osoby oproti roku 2018), trestného činu založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 (-6 stíhaných osob oproti roku 2018 a -6 obžalovaných osob oproti roku 2018) a trestného činu vraždy podle § 140 odst. 3 písm. a) trestního zákoníku. Nulové hodnoty jsou dlouhodobě zaznamenávány u trestného činu vraždy podle § 140 odst. 3 písm. a) trestního zákoníku, a to již od roku 2015.

Trestný čin projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku patřil i v roce 2019 k nejčastěji se vyskytujícímu trestnému činu ve sledované kategorii (45 stíhaných osob v roce 2019, 42 obžalovaných osob v roce 2019). Tento trestný čin je zaznamenáván i ve statistice zkráceného přípravného řízení (6 osob, ohledně nichž byla tato forma přípravného řízení konána, a 6 osob, na něž byl podán návrh na potrestání). Oproti roku 2018, kdy byl zaznamenán pokles stíhaných a obžalovaných osob pro tento trestný čin, došlo v roce 2019 k nárůstu počtu stíhaných osob (+14 osob) a nárůstu počtu obžalovaných osob (+14). Tento údaj se týká jen standardního přípravného řízení. Zaznamenané počty stíhaných a obžalovaných osob pro tento trestný čin byly v roce 2019 téměř shodné s rokem 2017 (+1 stíhaná osoba v roce 2017 a +1 obžalovaná osoba v roce 2017). K nárůstu došlo v roce 2019 i v případě trestného činu násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 trestního zákoníku (+6 stíhaných osob oproti roku 2018 a +8 osob obžalovaných osob oproti roku 2018).

Shodné hodnoty jako v roce 2018 vykazoval pouze trestný čin těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 2 písm. f) trestního zákoníku (v roce 2019 byla stíhána 1 osoba a 1 osoba byla obžalována) a trestný čin popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 trestního zákoníku (v roce 2019 bylo stíháno 9 osob a 8 osob bylo obžalováno).

5.10. Statistiky Probační a mediační služby

Počet případů souvisejících s extremisticky motivovanými trestnými činy dosahuje u Probační a mediační služby dlouhodobě velmi nízké úrovně. V roce 2019 se jednalo v celé ČR o 54 nových případů. Od roku 2002 se podíl těchto trestných činů pohybuje v rozmezí od 0,2 % do 0,7 % nově evidovaných případů za rok. V roce 2019 tento podíl dosahuje také hodnoty 0,2 % ze všech nových případů (25 122 případů). Meziročně zůstává podíl případů s extremistickým podtextem na stejné úrovni.

Počty případů trestné činnosti s extremistickým podtextem v jednotlivých soudních krajích a ČR v letech 2015-2019

Počet případů / Kraj	2015			2016			2017			2018			2019		
	Extremistický podtext	(%)	Celkem	Extremistický podtext	(%)	Celkem	Extremistický podtext	(%)	Celkem	Extremistický podtext	(%)	Celkem	Extremistický podtext	(%)	Celkem
Praha	13	0,5	2872	8	0,3	2733	6	0,2	2514	8	0,3	2564	12	0,5	2463
Středočeský	6	0,2	3489	6	0,2	3384	4	0,1	3112	8	0,3	3008	8	0,2	3298
Jihočeský	7	0,3	2192	4	0,2	1976	4	0,2	1780	1	0,1	1666	2	0,1	1796
Západočeský	5	0,2	2888	3	0,1	2728	4	0,2	2494	10	0,4	2500	8	0,3	2712
Severočeský	7	0,1	5263	19	0,4	5202	9	0,2	4850	12	0,3	4535	13	0,3	4738
Východočeský	0	0,0	2711	1	0,0	2615	7	0,3	2562	3	0,1	2410	5	0,2	2616
Jihomoravský	5	0,1	4717	13	0,3	4400	4	0,1	3955	9	0,2	3638	3	0,1	3549
Severomoravský	11	0,2	5811	4	0,1	5634	7	0,1	5293	9	0,2	4893	7	0,1	5208
ČR	54	0,2	28981	55	0,2	27548	44	0,2	25403	59	0,2	24047	54	0,2	25122

Zdroj: export dat probační rejstřík AIS PMS 12/2019

Pozn.: Uvedené hodnoty jsou ve srovnání s údaji z předchozích let očištěny od postoupených spisů mezi jednotlivými krajemi a středisky PMS.

Z pohledu struktury trestných činů tvořili skupinu případů s extremistickým podtextem zejména pachatelé trestného činu „Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci“ § 352 zákona č. 40/2009 Sb. (27 % TČ). Z dalších extremisticky motivovaných trestných činů byl také četný trestný čin „Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka“ - § 404 zákona č. 40/2009 Sb. (18 % TČ). Ostatní trestné činy s extremistickým podtextem (§ 355, § 356, § 401-403 a § 405 zákona č. 40/2009 Sb.) se vyskytovaly jen v jednotkách případů. Extremistický podtext byl také zaznamenán i v souvislosti či v kombinaci s jinými trestnými činy. Nejvíce byl spojen s trestným činem „výtržnictví“ - § 358 zákona č. 40/2009 Sb. (21 % TČ).

